

Sztankai Krisztián¹

A migrációs válság hatása társadalmunkra

The Impact of the Migration Crisis on Our Society

Absztrakt

A népességvándorlás problémái a világ minden országában fennállnak. A jelenlegi menekültválság a migránsok és menekültek legnagyobb mozgását mutatja a II. világháború óta. A humanitárius migráció kezelése az egyik olyan terület, ahol jelentős előrelépés történt az egész EU-ra kiterjedő megközelítés kidolgozása során. Mivel a migráció egyre inkább érinti társadalmunkat, a fő probléma az, hogy miként lehet ezt szabályozni a pozitív hatás maximalizálása és a lehetséges negatív következmények minimalizálása érdekében.

Kulcsszavak: migráció, antropológia, konfliktus, társadalmi krízis

Abstract

The problems of population migration exist in all countries all over the world. The current refugee crisis is the largest movement of migrants and refugees since World War II. The management of humanitarian migrations constitutes one of the areas where significant progress has been made in the process in developing an EU-wide approach. As migration increasingly affects our society, the main problem is how to regulate it in order to maximise the positive effect and minimise the potential negative consequences.

Keywords: migration, anthropology, conflict, social crisis

Az ENSZ szerint 2019-ben mintegy 68 millió menekült volt a világon. Ebből átlagosan 40 millióan lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek, 25 millióan menekültek és hárommillióan menedékkérők voltak.²

A jelenlegi migrációs probléma az egyik legfontosabb kérdéssé vált az Európai Unió (EU, Unió) számára. Az illegális migráció 2015 óta az európai országokban nagyon nagy problémát gerjeszt, amely mély nézeteltéréseket okozott az európai vezetők között,

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar – University of Public Service Faculty of Military Science and Officer Training, e-mail: sztankai.krisztian@uni-nke.hu

² Lásd: <https://brasilescola.uol.com.br/sociologia/crise-dos-refugiados.htm>

és meghatározza kapcsolatukat. A hirtelen jött migráció nagyban hozzájárult az európai országok belpolitikai helyzetének változásához. A migrációs válság 2015 közepén tetőzött, és annak társadalmi és gazdasági hatása nagy meglepetést okozott az Európai Unió számára, amely nem volt felkészülve ekkora menekültáramlás befogadására és annak az európai társadalomra gyakorolt hatására sem.

Habár az Európai Unió tagországai több intézkedést is elfogadtak 2016 februárjában és márciusában a válság leküzdésére, az egyetértés annak kezelésére korántsem volt egyhangú. A legfontosabb intézkedések között szerepelt, hogy leállítják a balkáni útvonalat a migráció előtt és gyorsan megerősítik a schengeni határvédelmet. Ezen időszak alatt lényeges volt az Unió számára, hogy gyors megállapodást kössenek Törökországgal, amely tranzitországgá vált a hirtelen jött nagy mennyiségű migráció hatására. Európa bezárult a bevándorlók előtt, és több ország visszaállította a határellenőrzést, megkerülve ezzel a schengeni megállapodásokat (amely magában foglalja a vízummentes övezetben történő szabad mozgást). A nemzetközi média sorra mutatta be az EU-tagok fellépésének következetlenségét és a menekültkérdés világos elképzeléseinek hiányát. Németország mint az Európai Unió vezető állama sokéves migrációval kapcsolatos tapasztalatával sem tudott olyan döntéseket hozni, amelyek képesek lettek volna egységes stratégiát felvázolni a probléma megoldására. Egy idő után nyilvánvalóvá vált, hogy a menekültek megsegítésére vonatkozó elkésett döntések után Európának szembe kell néznie számos gazdasági és társadalmi következménnyel.³

1. A 20. század nagy migrációs hullámának történelmi háttere

Fontos tisztázni, hogy a *menedékkérő* az a személy, aki menedékjog iránti hivatalos kérelmet nyújtott be egy másik országban, mert attól tart, hogy hazájában élete veszélyben forog. *Menekültnek* kell tekinteni azt a személyt, akit faji vagy vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése vagy egy adott társadalmi csoportba való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelméből kifolyólag a fogadóországban menekültként fogadtak el és ismertek el. Az EU-ban a kvalifikációs irányelv határozza meg a nemzetközi védelem megadására vonatkozó iránymutatásokat. Jelenleg a harmadik országbeli állampolgároknak abban az uniós tagállamban kell védelemért folyamodniuk, ahol először beléptek az Unió területére. A kérelem benyújtásával menedékkérőkké válnak. Akkor kapják meg a menekültstátuszt vagy a nemzetközi védelem más formáját, ha a nemzeti hatóságok kedvező döntést hoznak.⁴

2. Menekültek vagy migránsok?

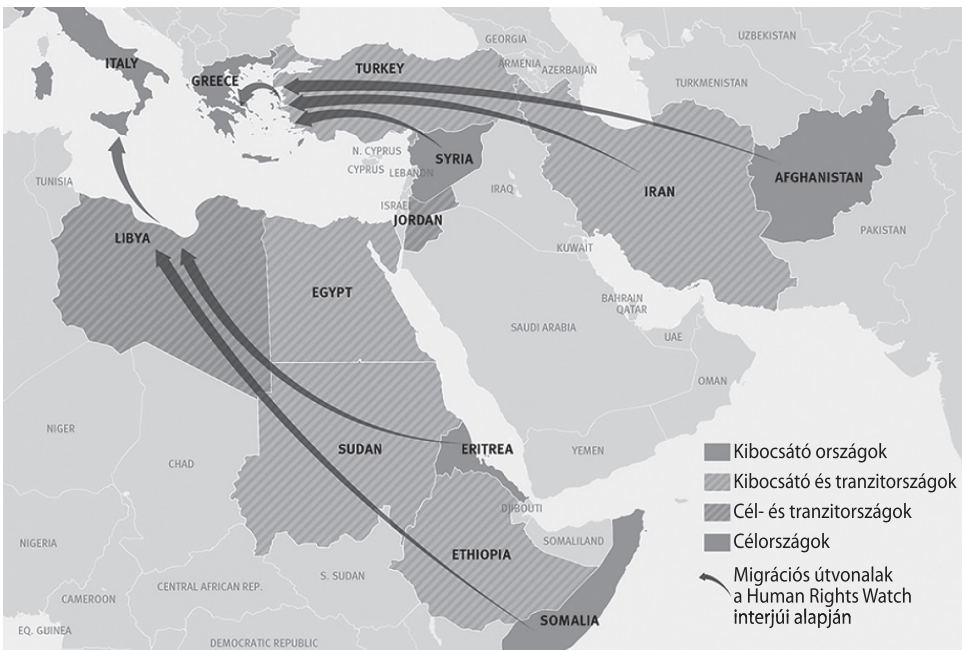
2015-ben több mint egymillió migráns és menekült lépett át Európába, ami válságot váltott ki, amikor az országok küzdöttek a beáramlás ellen, és megosztottságot váltott ki az EU-ban abban, hogy miként lehet a legjobban bánni az emberek betelepítésével.

³ Nazim Abdullayev: [Impact of migration crisis on modern political processes in EU](#). *Journal of Society and the State*, 3. (2018), 2.

⁴ Európai Parlament: [Menekültügy és migráció az EU-ban: tények és számok](#) (2021. augusztus 17.).

A túlnyomó többség tengeri úton érkezett, de néhány migráns a szárazföldön haladt, elsősorban Törökország és Albánián keresztül.⁵

Az etnikai hovatartozás, a vallási, a faji, a politikai vagy a kulturális különbségek miatti üldöztetés arra kényszerítheti az embereket, hogy elhagyják országukat. A legfőbb ok természetesen a háború, az országon belüli konfliktus, a kormány üldöztetése, vagy ezek jelentős kockázata. Az elmúlt években az emberek nagy számban menekültek Európába az otthoni konfliktusok, a terrorizmus és az üldöztetések elől. Az Európai Unióban 2019-ben a védelmi státuszt kapott kérelmezők több mint negyede háború sújtotta területekről érkezett, elsősorban Szíriából, de sokan hagyták el otthonukat Afganisztánból és Irakból is. A szíriai konfliktus továbbra is messze a migráció legnagyobb hajtóereje. De az afganisztáni és iraki erőszak, az eritreai visszaélések, valamint a koszovói szegénység arra is készíti az embereket, hogy másutt keressenek új életet (1. ábra).

1. ábra: Az európai migrációs válság

Forrás: Human Rights Watch: *The Mediterranean Migration Crisis* (2015. június 19.).

A szíriai menekültek Európába érkezése nem új jelenség. A szíriai polgárháború 2011 márciusában robbant ki, ami azóta Európában védelmet kereső szírek számának folyamatos növekedését eredményezte. Ezek az érkezők már feltárták a repedéseket a Közös Európai Menekültügyi Rendszerben (KEMR), amely közös előírásokat határoz meg az EU tagállamainak a nemzeti menekültügyi rendszereikben való feldolgozásra

⁵ BBC News: *Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts* (2016. március 4.).

és befogadásra. A 2015 tavaszán és nyarán tapasztalt majdnem exponenciális hullám azonban csaknem térdre kényszerítette a küzdő KEMR-t, elárastva a döntéshozók és a nyilvánosság reagálóképességét.

A nyomástényezők kombinációja magában foglalja:

- a származási országokban zajló erőszakot és instabilitást, amelyek tömeges mozgást váltottak ki, és lehetetlenné tették a visszatérést (legalábbis rövid és közép távon);
- az első menedékjoggal rendelkező országok helyzetének romlását, amely miatt néhány ország, köztük Jordánia és Libanon, szigorította határait, korlátozta a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek számára a közeli biztonságos menedékházakhoz való hozzáférést;
- a menekültek többsége számára a munka vagy az iskolába beiratkozás lehetőségeinek folyamatos hiánya, ami pedig a továbblépés fő mozgatórugója lenne;
- geopolitikai változások, amelyek lezárták az alternatív úti célokat, például Líbiát.

Noha ezek közül a körülmények közül sok nem új, azok az idők folyamán fokozódtak. Minél hosszabb ideig maradnak a lakóhelyüket elhagyni kényszerült emberek, akiknek kevés a visszatérési esélyük, annál nagyobb terhet rónak a befogadó országokra, amelyek maguk is óriási politikai és gazdasági küzdelmekkel néznek szembe. Törökország például több mint hatmilliárd dollárt költött menekültek befogadására. Libanonban, ahol a feszültség különösen éles, a síretek a lakosság közel egynegyedét teszik ki, és egyesek szerint a síriai gyerekek meghaladják Libanon állami iskoláinak teljes kapacitását. A libanoni síretek több mint fele és a jordániai menekültek egyhatoda rendkívüli szegénységben él. A befogadó közösségek szolgáltatásai el vannak árasztva, és a menekültek és a befogadó közösségek számára egyaránt korlátozottak az olyan alapvető dolgokhoz való hozzáférés lehetőségei, mint az oktatás vagy az egészségügyi ellátás. Ahogy a körülmények egyre nehezebbé válnak, a közvélemény is változhat. A rövid távú „vendégek” iránti kezdeti nagylelkűség nem mindig jelenti az állandó szomszédok támogatását, akik versenyezhetnek a helyi lakosokkal az állásokért és az iskolák korlátozott helyeiért.

Az elmúlt évek geopolitikai és gazdasági változásai tovább fokozták a migrációs nyomást a régióban. A Líbia és Egyiptom előtt álló fegyveres konfliktusok és politikai válságok nemcsak az említett országokkal kötött kétoldalú és EU-migrációs végrehajtási megállapodások felfüggesztéséhez vezettek, hanem megzavarták a regionális munkaerőpiacokat és az észak-afrikai migrációs áramlatokat. Különösen Líbia volt a migránsok munkaerő-központja az arab tavasz előtt. Becslések szerint az ország migráns munkavállalói népessége 2011-ben megközelítette a 2,5 milliót, köztük sok szubszaharai állampolgárral. Sok az olyan migráns, aki a Kadhafi-rezsim megbuktatása óta visszatért az országba dolgozni, az egyre instabilabb Líbiában rekedt, és úgy döntött, hogy átmegy Európába az egyre növekvő konfliktus elkerülése érdekében.

A spektrum másik végén az európai kormányok politikai bejelentései, valamint a közösségi média kreatív használata új engedélyező (vagy húzó-) tényezőket hozhatott létre. Néhány olyan személy, aki korábban ellenállt a távozásnak úgy érezheti, hogy bátorítók azok a hírek, amelyek szerint honfitársaik sikeresen megérkeztek Európába, olyan jelentések mellett, mint Németország vagy Svédország, amelyek státuszt adtak

a területükre eljutó szíriaiak többségének. A közösségi média lehetővé teszi ezeknek a „sikertörténeteknek” az azonnali elterjedését, valamint tippeket ad az utazásban való eligazodáshoz és a kritikus szolgáltatások eléréséhez érkezőkor. Új kezdeményezések, például az „Airbnb menekültek számára” Németországban és Ausztriában – bár kicsiben is – ezt megtehetik. Azok a menekültek, akik kevesebb támogatással vagy hálózattal rendelkeznek, könnyebben eligazodhatnak az ismeretlen környezetben. Az európai határokon fennálló káosz azt jelenti, hogy még akkor is, ha az egyének nem jogosultak a védelemre, a követelések elbírálása előtt hosszú idő telhet el, amely idő alatt sokan illegálisan utaznak tovább Európán keresztül. Végül a láncmigráció klasszikus mintái is felelősek lehetnek az új áramlásokért, mivel a letelepedett migránsok újraegyesülnek a családdal és a barátokkal. És ez csak a jéghegy csúcsa lehet. A jelenleg Európa partjaira érkező menekültek és migránsok csaknem 70%-a férfi, a média és a nem kormányzati szervezetek (NGO) beszámolói szerint az érkezők „első költözők”, akik rokonai még mindig külföldön tartózkodnak, és törvényes csatornákon keresztül kívánnak csatlakozni hozzájuk, miután követeléseiket teljesítik.⁶

3. A migráció gazdasági hatásai

A Florence Jaumotte, Ksenia Koloskova és Sweta Saxena által elkészített elemzés szerint⁷ hosszú távon a magasan és az alacsonyán képzett migráns munkavállalók előnyökkel járnak új hazájuknak. Az elemzés azt mutatja, hogy a magasan képzett migránsok sokfajta szakértelmet hoznak magukkal, míg az alacsonyán képzett migránsok olyan alapvető foglalkozásokat töltenek be, amelyeket a helyi lakosok már nem kívánnak betölteni, és ezzel lehetővé teszik a helyiek számára, hogy magasabb képzettséget igénylő munkahelyeken helyezkedjenek el.

A migrációs közgazdaságtannal foglalkozó két kutató, Michael Clemens és Lant Pritchett által publikált cikk⁸ megbeccsülte, hogy a migrációs korlátozások milyen költségekkel járnak a globális gazdasági hatékonyság szempontjából. A cikk azt állítja, hogy a migrációs korlátozások nemcsak hatékonyságukat tekintve lehetnek újraelosztók, hanem valójában globálisan is pozitív hatásokkal járhatnak. Ez az új kutatás azon a lehetőségen nyugszik, hogy szigorú migrációs korlátozások nélkül a szegény országokból érkező migránsok alacsony termelékenységüket okozhatnak a gazdag országokban, ellensúlyozva a munkaerő alacsony és magas termelékenységű helyekre való térbeli átcsoportosításával járó hatékonyságnövekedést.

Tény azonban, hogy az Európát 2015 óta nyomás alatt tartó tömeges migráció már rövid távon is komoly gazdasági kihívások elé állítja a kontinenst, és a kibocsátó régiók politikai és gazdasági instabilitása, a változó intenzitással zajló háborúk miatt

⁶ Natalia Banulescu-Bogdan – Susan Fratzke: *Europe's Migration Crisis in Context: Why Now and What Next?* Migration Policy Institute, 2015. szeptember 24.

⁷ Florence Jaumotte – Ksenia Koloskova – Sweta Saxena: *Migrants Bring Economic Benefits for Advanced Economies.* IMF Blog, 2016. október 24.

⁸ Michael Clemens – Lant Pritchett: *The New Economic Case for Migration Restrictions: An Assessment.* Center for Global Development, 2016.

e kihívások tartós fennmaradására kell felkészülni. A migráció több, egymással szorosan összefüggő aspektusból hat a fogadó országok gazdaságára és az Európai Unió egészére.⁹

Széles körű tudományos bizonyítékok azt mutatják, hogy a bevándorlás nem károsítja az őshonos foglalkoztatást vagy a béreket, bár rövid távú negatív hatások azért jelentkezhetnek, amennyiben nagy létszámú migráns érkezik egy kis régióba, és a migránsok helyettesíteni tudják az őshonos munkavállalókat szakképzettségük miatt.¹⁰

4. A migráció hatása a nyugati társadalomra

A migráció társadalmunk egyik legfontosabb témájává vált. A bevándorlás előnyeinek felismerése attól is függ, hogy az újonnan érkezők mennyire integrálódnak a célország munkaerőpiacába és a társadalomba.

Az emberek áramlásának világszerte számtalan következménye van. Normális helyzetben a különböző népek közötti kulturális csere rendkívül előnyös, konfliktushelyzetekben azonban inkább a negatív következményeket hangsúlyozzák. Politikai szempontból kiemelkedő a nacionalizmus növekedése azokban az országokban, amelyek nagy számban fogadnak menekülteket és migránsokat. Jelentős példa erre a tendenciára Olaszország, ahol a 2018-ban megválasztott kormány kampányígérete az volt, hogy megakadályozza az illegális migránsokat szállító hajók kikötését az országban. Az olasz kikötők bezárásának drasztikus intézkedése azt eredményezte, hogy mind a migráns-, mind a menekülthajók, mind a nemzetközi mentőszervezetek hajói több napig a vízen maradtak, idősekkel, gyermekekkel és betegekkel a fedélzeten. A helyi lakosság attól való félelme, hogy elveszíti munkáját, végül idegengyűlöletté emelkedik, vagyis növeli a migránsokkal szembeni helyi társadalmi feszültséget, ami nemcsak az intolerancia és az előítéletek egyéni megnyilvánulásait eredményezheti, hanem olyan szervezetek létrejöttét is, amelyek előmozdítják az ilyen típusú ellenségeskedést.¹¹

Az Európai Bizottság Knowledge for Policy oldalának cikke bemutatja¹² a bevándorlás társadalmi, gazdasági és fiskális hatásait:

- általában a migránsok annyival járulnak hozzá az államháztartáshoz adóként, mint amennyit juttatásokban megkapnak, vagyis a bevándorlás nettó fiskális hatása minimális;
- ez a fiskális hatás a migránsok jellemzőitől függ, a fiatalok, a munkában lévő, a magasan képzett migránsok gyakran jelentős nettó nyereséget jelentenek az államháztartásnak;
- az EU-n kívülről érkező migránsokat néha az államháztartást és a befogadó országok jóléti rendszereit fenyegető veszélynek tekintik. Ha azonban a két csoport életkor-struktúrája, neme, családi összetétele és iskolai végzettsége

⁹ Migrációkutató Intézet: *Az aktuális migrációs hullám gazdasági hatásai Európában* (2016. november 7.).

¹⁰ McKinsey Global Institute: *Global migration's impact and opportunity* (2016. november 30.).

¹¹ Lásd: <https://brasilecola.uol.com.br/sociologia/crise-dos-refugiados.htm>

¹² Lásd: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/topic/increasing-significance-migration/political-social-aspects-migration_en

közötti különbségeket figyelembe vesszük, a kutatások azt mutatják, hogy a legtöbb országban a bevándorlók olyan gyakran kapnak szociális ellátást, mint a helyi lakosok;

- rövid távon a menekültek és a menedékkérők nettó költségvetési terhet jelentenek az országoknak, magas társadalmi költségekkel és alacsony foglalkoztatási rátával.

Az EU-ba a gyorsan növekvő bevándorlás társadalmi, gazdasági és fiskális hatásai azt mutatják, hogy közép- és hosszú távon a menekültek integrációjának rövid távú költségeit, például a nyelvet és a szakmai képzést, jelentősen ellensúlyozhatják a társadalmi-gazdasági és fiskális előnyök. Habár a cikk nem tér ki arra, hogy ma a bevándorlók általában 20-30%-kal keresnek kevesebbet, mint a honos születésű munkavállalók. Vegyük sorra, melyek azok a területek, amelyeket pozitívan és negatívan befolyásol a migráció az európai társadalomban.¹³

Pozitív hatások:

- olyan munkavállalók érkeznek, akik alacsony bérért dolgoznak, és képesek olyan munkákat elvégezni, amelyeket a helyi társadalom lakossága már nem akar;
- fokozza a kulturális sokszínűséget;
- élénkíti a helyi gazdaságot;
- az állam adóbevétele nő;
- a közszolgálat is profitálhat a képzettebb személyzet beáramlásából, például az orvosok, ápolók érkezésével;
- a bevándorló csoportok növelhetik a születési arányt.

Negatív hatások:

- túlzott nyomást gyakorolnak az olyan közszolgáltatásokra, mint az iskolák, a lakhatás és az egészségügy;
- túlszűfolttság egyes városokban;
- nyelvi és kulturális korlátok megjelenése;
- megnövekedett környezetszennyezés;
- a természeti erőforrások magasabb kiaknázása;
- faji feszültségek és diszkrimináció megjelenése vagy emelkedése;
- a munkavállalók migráció által megnövekedett száma miatt az őslakosok elveszíthetik munkájukat;
- a migráncsoportok nem képesek asszimilálódni a helyi közösségekbe;
- nemek közötti egyensúly felborulása, mivel a migránsok között több a férfi.

A társadalmi elégedetlenség a 2015-ben érkező nagy migránshullámnak köszönhetően igen szélsőséges véleményeket szült Európa-szerte. Sok ország pozitívan, míg többen negatívan értekeztek a migrációs hullám által bekövetkezett hatásokkal kapcsolatban. A tehetetlenség és a hirtelen jött probléma megviselte a felkészületlen társadalmat és a közszolgáltatásokat.

¹³ Lásd: www.internetgeography.net/igcse-geography/population-and-settlement-igcse-geography/what-are-the-impacts-of-migration/

Álvaro Navarro Sotillos cikkében bizonyította, hogy a szíriai menekültek hatalmas jelenléte Törökországban egyre több szíriai tőkével rendelkező vállalat betelepítéséhez vezetett. A tanulmány azt is bemutatta, hogy a menekültek miként képesek új piacokat megjeleníteni a befogadó nemzetek számára. A gazdasági hatások megmutatkozása azonban egy hosszú folyamat eredménye. Ezenkívül az idősödő népességű országokban az ifjú munkaerő a gazdaság élénkítését jelenti.¹⁴

A svéd migrációs politika kiemelkedően sok jogot és lehetőséget adott a migránsoknak 2015 óta. Azonban ennek a politikának árnyoldalai is vannak. Svédországban a gyilkosságok aránya a legalacsonyabb a világon. 100 ezer lakosra egy gyilkosság jut. Azonban az utóbbi években a szervezett bűnözés fokozódott az országban. 2018-ban több mint 300 lövöldözés történt, amelyek során 45-en meghaltak és 135-en sebesültek meg. 2019 első hat hónapjában, Stockholmban annyi haláleset történt, mint 2018-ban egész évben. Az országban használt fegyverek túlnyomórészt kézigránátok és robbanóanyagok voltak. 2020 első három hónapjában 20 ember vesztette életét 163 lövöldözéssel járó bűncselekmény során. Habár a bűnözők svéd állampolgárok, de bevándorló származásúak. Európában Svédországban található a migránsválság alatt egy főre jutó legtöbb migráns, mivel 2015 végén több mint 160 ezer személyt – köztük 35 ezer, főleg afgánt fogadtak be. Svédország 2016-ig rugalmas családgyejesítési politikát folytatott, aminek hatására a Svédországban élő személynek lehetősége volt a családjá többi tagját elhozni. 2020-ban az ország 32 legkeresettebb bűnözői hálózatának vezetője bevándorló háttérből származott. Közülük 15 Svédországban született, de első generációs migráns szülőktől, míg a többi 17 gyermekkorában emigrált. A probléma az, hogy Svédországban kialakulóban van egy „svédellenes” rasszizmus. Az értékek és a kultúrák különbségei felelősek a bűnözés növekedéséért is az országban. Svédország Japán után a világ második legszekulárisabb országa. A svédek számára a szabadság elsődleges érték. Az alkoholértékesítés, a gyermekek késői kiengedése sokkoló lehet a bevándorló háttérrel rendelkező családok számára. Legtöbbjük olyan országokból érkezik, ahol szabadságaikat korlátozzák, ahol a nők nem egyenlők a férfikkal. Állítólag ez volt az oka annak is, hogy afgán fiatal fiúk és férfiak több fiatal lányt erőszakoltak meg az országban.¹⁵

A bevándorlás és a terrorizmus kapcsolatát továbbra is alábecsülik, de a meglévő bizonyítékok mutatnak kapcsolatot azzal, hogy a bevándorlás hozzájárul a terrorizmusához.¹⁶ Egy 2016-os tanulmány azt bizonyítja, hogy a terrorizmusra hajlamos államokból érkező migránsok növelik a terrorizmus kockázatát a fogadóországban.¹⁷ 2018-ban a washingtoni egyetem és a Lee Egyetem jogi professzora, Nora V. Demleitner azt írta, hogy „vegyes” bizonyítékok vannak a bevándorlás és a terrorizmus közötti kapcsolatról.¹⁸ A német politológusok és közgazdászok csoportjának esszéje, amely

¹⁴ Natalia Elias Macena – Marcelo Fernando Quiroga Obregon: *Impactos Causados Por los Refugiados en los Países Acolhidos: Análise de los Impactos Negativos Prevalecen Sobre los Positivos e Vice-Versa* [A menekültek által okozott hatások a fogadó országokban]. *Derecho y Cambio Social*, (2018), 52. 1–17.

¹⁵ Perspective Monde: *La Suède victime de sa politique migratoire généreuse?* (2021. április 20.).

¹⁶ Marc Helbling – Daniel Meierrieks: *Terrorism and Migration: An Overview*. *British Journal of Political Science*, (2020), 1–20.

¹⁷ Vincenzo Bove – Tobias Böhmelt: *Does Immigration Induce Terrorism?* *The Journal of Politics*, 78. (2016), 2. 572–588.

¹⁸ Nora V. Demleitner: *Immigration and Terrorism*. Abingdon-on-Thames, Routledge, 2018.

1980–2010-re vonatkozóan megállapította, hogy több terrortámadás történt azokban az országokban, ahol nagyobb a külföldiek száma, de átlagosan nem valószínűbb hogy a külföldiek válnak terroristákká, mint az őslakosok. A tanulmány kevés bizonyítékot talált arra is, hogy a terrorizmust szisztematikusan importálják túlnyomórészt muszlim országokból. Ugyanez a tanulmány kimutatta, hogy az algériai, iráni, indiai, spanyol és török migránsok mind jobban érintettek egy terrortámadásban az átlagos „nem terrorista” országhoz képest. Az Angolából és Kambodzából érkező bevándorlók kisebb eséllyel követtek el terrorizmust, mint a referenciacsoportok. A tanulmány kimutatta, hogy a migránsok elnyomása növelte a terrorizmus kockázatát.¹⁹

„2016-ban európai szinten bár kissé csökkenő tendenciát mutattak a statisztikai adatok az előkészített, megkísérelt, illetve befejezett terrorista akciók tekintetében, ugyanakkor a területi eloszlás, valamint a vallási, elsősorban dzsihadista indíttatású terrorizmust illetően a számok az illegális migrációval érintett célországok tekintetében érdekes tényeket mutatnak. Nem számítva az alapvetően az észak-írországi eseményekhez kapcsolódó, az Egyesült Királyságban elkövetett terrorista akciókat, az elkövetett merényletek vonatkozásában Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Görögország, Németország és Belgium emelkedett ki.”²⁰

5. A migráció hatása Magyarországon

Magyarország a gazdasági felzárkózásnak és az európai integrációnak köszönhetően az 1990-es évek második felétől – több más közép-európai országhoz hasonlóan – migránsokat befogadó országgá vált. Magyarország lakónépessége az 1980-as évek elejétől folyamatosan fogy. A csökkenő hazai népesség egy részét külföldi állampolgárok pótolják, magukkal hozva saját szokásaikat, eltérő demográfiai összetételüket. A migrációnak a közvetlen népességpótló szerepe mellett gazdasági, társadalmi, demográfiai hatásai is vannak Magyarországra nézve. Mivel a külföldi állampolgárok területi eloszlása jelentősen különbözik a magyar népességétől, az országos hatásokat jelentősen felülmúlják az általuk preferált térségekből érezhető befolyásuk.²¹ A hatás mértéke a területi koncentrációjuktól függ. A menekültválsággal kapcsolatban Magyarország sajátos helyzetet foglal el az Európai Unió többi tagállamához képest: bár aktív szereplője volt a 2015-ös menekültválságnak, esetében az semmilyen módon nem ellensúlyozta a hosszú évek alatt kialakult migrációs trendeket. Magyarország bevándorlók nélkül vált frontvonalbeli országgá. Kitétsége a migrációnak hasonló volt Görögországhoz vagy Olaszországhoz, miközben – ami az egyéb migrációs

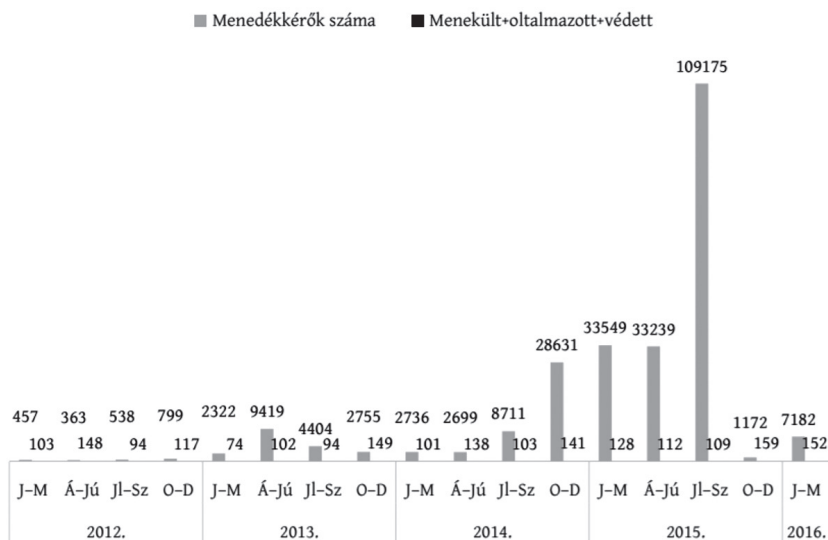
¹⁹ Axel Dreher – Martin Gassebner – Paul Schaudt: *The Effect of Migration on Terror – Made at Home or Imported from Abroad?* CEPR Discussion Papers 12062. 2017.

²⁰ Bartkó Róbert: *Az illegális migráció és a terrorizmus kapcsolata az EUROPOL és a FRONTEX jelentéseire tekintettel*. In Bartkó, Róbert (szerk.): *A terrorizmus elleni küzdelem aktuális kérdései a XXI. században*. Budapest, Gondolat, 2019. 157–183.

²¹ Kincses Áron: *A nemzetközi migráció Magyarországon és a Kárpát-medence magyar migrációs hálózatai a 21. század elején*. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal, 2015. 5.

mutatókat illeti – azokra a kelet-európai tagállamokra hasonlított, amelyeket nem érintett különösebben a menekültek érkezése.²²

Magyarországot váratlan sokként érte az ide beérkezők jelentősen megugró száma. A Központi Statisztikai Hivatal adatsora negyedéves bontásban mutatja a 2012 óta Magyarországra érkezett menedékkérők számát (2. ábra). Az adatsorból megállapítható, hogy 2012-ben havi néhány száz; 2013-ban, majd 2014 őszéig havi ezres nagyságrendű, 2014 őszétől 2015 nyaráig havi tízezres, majd rövid ideig többtízezres tömeg jelent meg menedékkérőként.²³

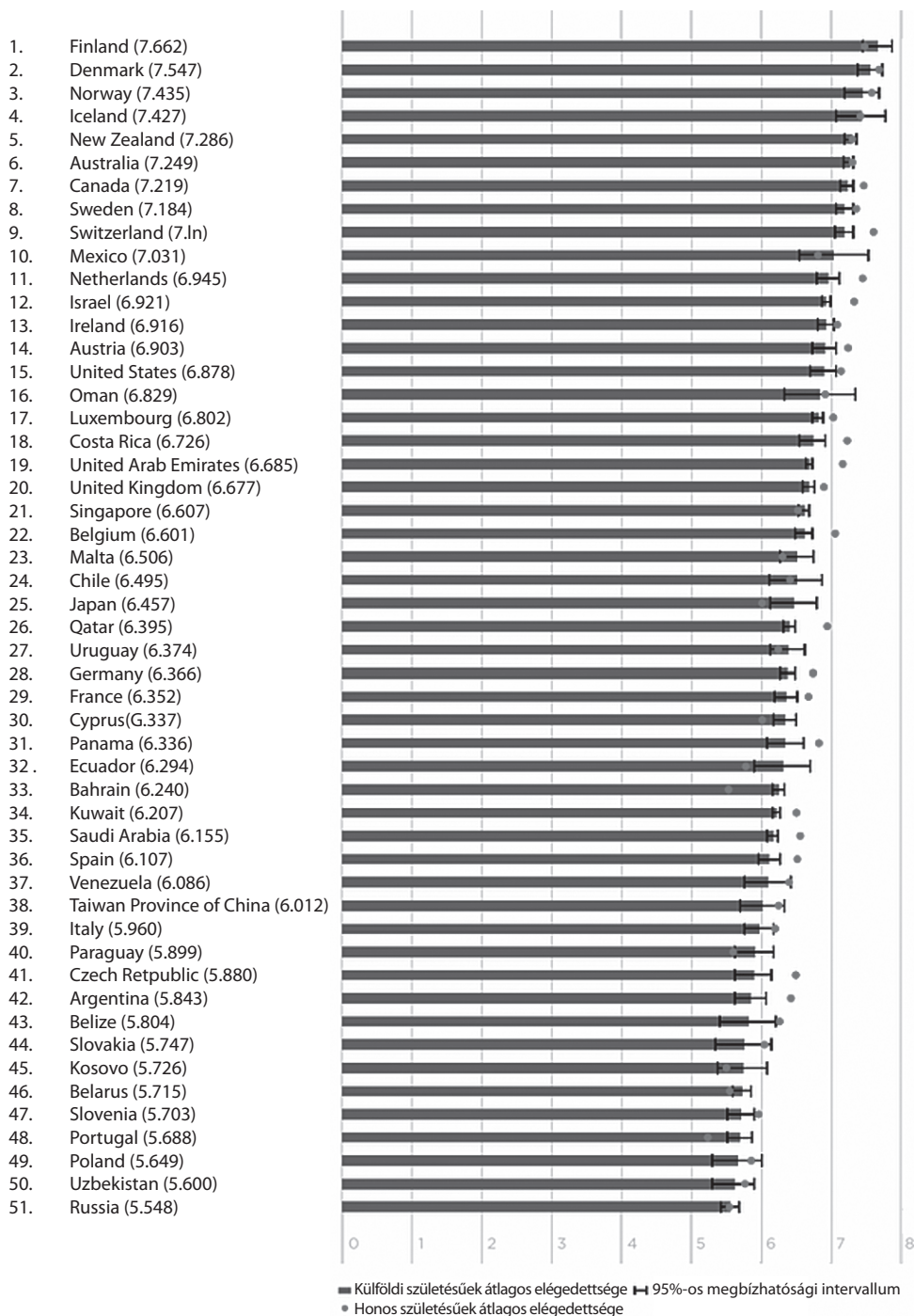
2. ábra: A hazánkba érkezett menedékkérők száma
Forrás: Kincses (2015): i. m.

Azonban a menedékkérők számának ilyen nagymértékű megugrása nem jelenti azt, hogy ennyivel nőtt volna a bevándorlók száma országunkban, mivel a migránsok országunkat csak tranzitországnak tekintik és innen már nyitott határokon közelíthetik meg valós célországukat. Egy nemzetközi lista (3. ábra) megmutatja, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülők mely országokban találták meg leginkább a számításukat, és ebben a listában Magyarország nem található meg.²⁴

²² Juhász Attila – Molnár Csaba – Zgut Edit: *Menekültügy és migráció Magyarországon. Budapest, Political Capital*, 2017. 14.

²³ Fleischer Tamás: *A migráció és társadalmi-gazdasági összefüggései: az MTA KRTK vándorszemináriuma. Tér és Társadalom*, 31. (2017), 1. 153. 147–157.

²⁴ András Bence: *Megvan a válasz, miért nem akarnak Magyarországon maradni a bevándorlók. Portfolio.hu*, 2018. július 9.

3. ábra: A menekültek letelepedési rátája
Forrás: Demleitner (2018): i. m.

Jól látható, hogy Magyarország nem tekinthető bevándorlási célországnak. A viszonylag jelentős lélekszámú kínai közösségen kívül a rendszerváltás óta az országba jellemzően határon túli magyarok települtek be, a legtöbben közülük Romániából, Szlovákiából, Szerbiából, valamint Ukrajnából érkeztek.²⁵

6. Összefoglalás

Az általam vizsgált tudományos munkákból kiderül, hogy az integráció gazdasági, társadalmi és polgári dimenzióival holisztikusan kell foglalkozni a migráció kapcsán. Az integráció sikerét egy hosszú időszak elemzése fogja megmutatni számunkra a jövőben, aminek sikere vagy kudarca azon múlik, hogyan képesek a második és harmadik generációs bevándorlók állampolgárokká válni, asszimilálódni. Az őslakos társadalom, és az egyes európai országok politikája a szerint fogja megítélni a migráció pozitív hatásait, hogy a közelmúltban érkező migránsok hogyan és milyen módon voltak képesek a társadalmi normákhoz alkalmazkodni, valamint valós gazdasági fellendülést hoztak-e az ország számára.

A társadalom tekintetében, ha megfigyeljük az elmúlt időszak terrortámadásait, jól kivehető, hogy a terrorveszéllyel kapcsolatos események olyan országokban jelentek meg, ahol a radikális gondolkodású második és harmadik generációs migráns csoportok a legnagyobb számban jelen vannak. A vallási indíttatású támadások száma jól mutatja, hogy azokban az országokban a legjelentősebb a terrorizmus, amelyek célországoknak tekinthetők. Tehát elmondható, hogy a bevándorlással kapcsolatban nem mutatható ki a terrorizmus növekedése, azonban annak veszélye fennáll, hogy kulturális és vallási különbségekből adódóan, illetve a társadalmi szélsőségek és a munkanélküliség hatására könnyebben radikalizálható az a személy, aki olyan országból érkezett, ahol ezek a tevékenységek a mindennapok részét képezik. Éppen ezért nemzetbiztonsági szempontból kiemelkedő annak vizsgálata, hogy az illegális migrációt felhasználó terroristacsoportok milyen személyeket indítanak útba Európába, akik kockázatot jelenthetnek társadalmunkra és kihasználják azon befogadott személyeket, akik bizonyos sérelmek miatt könnyebben befolyásolhatók és támadásra motiválhatók.

Felhasznált irodalom

- Abdullayev, Nazim: Impact of migration crisis on modern political processes in EU. *Journal of Society and the State*, 3. (2018), 2. Online: <https://sgpjournal.mgimoru/2018/2018-3/impact-of-migration-crisis>
- András Bence: Megvan a válasz, miért nem akarnak Magyarországon maradni a bevándorlók. *Portfolio.hu*, 2018. július 9. Online: www.portfolio.hu/prof/20180709/megvan-a-valasz-miert-nem-akarnak-magyarorszagon-maradni-a-bevandorlok-291006
- Banulescu-Bogdan, Natalia – Susan Fratzke: Europe's Migration Crisis in Context: Why Now and What Next? *Migration Policy Institute*, 2015. szeptember 24. Online:

²⁵ Juhász–Molnár–Zgut (2017): i. m. 14.

www.migrationpolicy.org/article/europe%E2%80%99s-migration-crisis-context-why-now-and-what-next

- Bartkó Róbert: Az illegális migráció és a terrorizmus kapcsolata az EUROPOL és a FRONTEX jelentéseire tekintettel. In Bartkó, Róbert (szerk.): *A terrorizmus elleni küzdelem aktuális kérdései a XXI. században*. Budapest, Gondolat, 2019. 157–183. Online: <https://dfk-online.sze.hu/images/egyedi/terrorizmus%20k%C3%B6tet/bartk%C3%B3.pdf>
- Bove, Vincenzo – Tobias Böhmelt: Does Immigration Induce Terrorism? *The Journal of Politics*, 78. (2016), 2. 572–588. Online: <https://doi.org/10.1086/684679>
- Demleitner, Nora V.: *Immigration and Terrorism*. Abingdon-on-Thames, Routledge, 2018.
- Dreher, Axel – Martin Gassebner – Paul Schaudt: *The Effect of Migration on Terror – Made at Home or Imported from Abroad?* CEPR Discussion Papers 12062. 2017. Online: https://cepr.org/active/publications/discussion_papers/dp.php?dpno=12062
- Fleischer Tamás: A migráció és társadalmi-gazdasági összefüggései: az MTA KRTK vándorszemináriuma. *Tér és Társadalom*, 31. (2017), 1. 147–157. Online: <https://core.ac.uk/download/pdf/83552528.pdf>
- Helbling, Marc – Daniel Meierrieks: Terrorism and Migration: An Overview. *British Journal of Political Science*, (2020), 1–20. Online: <https://doi.org/10.1017/S0007123420000587>
- Jaumotte, Florence – Ksenia Koloskova – Sweta Saxena: Migrants Bring Economic Benefits for Advanced Economies. *IMF Blog*, 2016. október 24. Online: <https://blogs.imf.org/2016/10/24/migrants-bring-economic-benefits-for-advanced-economies/>
- Juhász Attila – Molnár Csaba – Zgut Edit: *Menekültügy és migráció Magyarországon*. Budapest, Political Capital, 2017. Online: https://politicalcapital.hu/pc-admin/source/documents/HUNGARY_BOOK_HU_BOOK_ONLINE.pdf
- Kincses Áron: *A nemzetközi migráció Magyarországon és a Kárpát-medence magyar migrációs hálózatai a 21. század elején*. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal, 2015.
- Macena, Natalia Elias – Marcelo Fernando Quiroga Obregon: Impactos Causados Pelos Refugiados nos Países Acolhedores: Analise se os Impactos Negativos Prevalecem Sobre os Positivos e Vice-Versa [A menekültek által okozott hatások a fogadó országokban]. *Derecho y Cambio Social*, (2018), 52. 1–17. Online: www.derechoy-cambiosocial.com/revista052/IMPACTOS_CAUSADOS_PELOS_REFUGIADOS.pdf
- McKinsey Global Institute: *Global migration's impact and opportunity* (2016. november 30.). Online: www.mckinsey.com/featured-insights/employment-and-growth/global-migrations-impact-and-opportunity#
- Michael Clemens – Lant Pritchett: *The New Economic Case for Migration Restrictions: An Assessment*. Center for Global Development, 2016. Online: www.cgdev.org/publication/new-economic-case-migration-restrictions-assessment-working-paper-423
- Migrációkutató Intézet: *Az aktuális migrációs hullám gazdasági hatásai Európában* (2016. november 7.). Online: www.migraciokutato.hu/2016/11/07/az-aktualis-migracios-hullam-gazdasagi-hatasai-europaban/
- Perspective Monde: *La Suède victime de sa politique migratoire généreuse?* (2021. április 20.). Online: <https://perspective.usherbrooke.ca/bilan/servlet/BMAnalyse?codeAnalyse=3127>